

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA NILSA VĀLA [*NILS WAHL*] SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 22. janvārī¹

Apvienotās lietas C-317/13 un C-679/13

**Eiropas Parlaments
pret
Eiropas Savienības Padomi
Lieta C-540/13
Eiropas Parlaments
pret**

Eiropas Savienības Padomi

Prasība atcelt tiesību aktu — Juridiskais pamats — Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Īstenošanas pasākumi — Nekonsultēšanās ar Eiropas Parlamentu — Līguma par Eiropas Savienības darbību spēkā stāšanās ietekme — Pārejas noteikumi — 36. protokola 9. pants — Mērķis — Tiesiskās sekas

1. Lisabonas līguma spēkā stāšanās izraisīja būtiskas izmaiņas Eiropas Savienības institucionālajā sfērā, kas veido juridisko pamatu, lai ieviestu pasākumus, kuri attiecas uz ES policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās (agrāk Līguma par ES VI sadaļa) (turpmāk tekstā arī – “trešais pīlārs”). Tradicionāli trešo pīlāru raksturoja lēmumu pieņemšana starpvaldību līmenī, un Eiropas Parlamentam bija tikai minimāla nozīme. Taču līdz ar “pielāgošanu Lisabonas līgumam” trešais pīlārs tika integrēts ES pārnacionālajā sistēmā, un līdz ar to piemērojamās lēmumu pieņemšanas procedūras tika pielāgotas citām ES politikas jomām. Tādējādi līdz ar parastās likumdošanas procedūras (agrāk – “koplēmuma procedūra”) paplašināšanu tika vispārīgi nostiprināta Parlamenta kā otra likumdevēja pozīcija, kuram šajā jomā šobrīd ir tādas pašas pilnvaras kā Padomei.

2. Šis Parlamenta celtās prasības atcelt tiesību aktu atspoguļo minētā pārmaiņu procesa sarežģītību. Konkrētāk, izskatāmās lietas ir par Līgumiem pievienotā 36. protokola par pārejas noteikumiem 9. panta² pareizu interpretāciju. Saskaņā ar šo normu pasākumu, kas pieņemti trešā pīlāra ietvaros pirms Lisabonas līguma spēkā stāšanās, tiesiskās sekas paliek nemainīgas līdz attiecīgo tiesību aktu atcelšanas, anulēšanas vai grozīšanas brīdim. Ņemot vērā tās interpretāciju, Tiesai ir iespēja noteikt kritērijus pasākumu, kurus Padome veikusi pēc Lisabonas līguma spēkā stāšanās, likumības izvērtēšanai, pamatojoties uz tiesību aktiem, kas ietilpst 36. protokola 9. panta piemērošanas jomā.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — 9. pants ietilpst šī protokola VII sadaļā un attiecas uz tiesību aktiem, kas pieņemti, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību pirms Lisabonas līguma redakcijas V un VI sadaļu.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – 36. protokols

3. 36. protokola 9. pantā ir noteikts:

“Tādu aktu tiesiskās sekas, kurus Savienības iestādes un struktūras pieņēmušas, pamatojoties uz Līgumu par Eiropas Savienību, pirms stājās spēkā Lisabonas Līgums, paliek nemainīgas tiktāl, ciktāl minētie akti netiks atcelti, anulēti vai grozīti, piemērojot Līgumus. Tas pats attiecas uz konvencijām, kas noslēgtas starp dalībvalstīm, pamatojoties uz Līgumu par Eiropas Savienību.”

B – Atbilstošie lēmumi

1) 2005. gada lēmums³

4. 2005. gada lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz Līguma par ES redakciju pirms Lisabonas līguma, it īpaši uz LES 29. panta, 31. panta 1. punkta e) apakšpunkta un 34. panta 2. punkta c) apakšpunkta pamata. Citiem vārdiem, lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz trešo pīlāru, un attiecas uz policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās.

5. Saskaņā ar 2005. gada lēmuma 1. pantu ar šo lēmumu tiek izveidots mehānisms, kas atļauj informācijas apmaiņu par jaunām psihoaktīvajām vielām. Ar to tiek ieviests arī risku novērtēšanas mehānisms, lai noteiktu nepieciešamību piemērot kontroles pasākumus attiecībā uz šīm vielām. Vispārīgāk runājot, ar 2005. gada lēmumu tiek izveidots mehānisms, ar kuru ir paredzēts nodrošināt ātru un koordinētu dalībvalstu atbildi saistībā ar jaunām psihoaktīvajām vielām, kuras tiek uzskatītas par riskantām (sabiedrības veselībai vai citādi).

6. 2005. gada lēmuma 8. pantā ir paredzēta procedūra kontroles pasākumu, kuri jau tiek piemēroti dalībvalstīs attiecībā uz narkotiskām un psihotropām vielām, piemērošanai attiecībā uz noteiktām jaunām psihoaktīvajām vielām. 8. panta 3. punktā ir noteikts, ka lēmumu par kontroles pasākumu piemērošanu jaunajai psihoaktīvajai vielai pieņem Padome ar kvalificētu balsu vairākumu un saskaņā ar LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunktu.

7. Saskaņā ar 2005. gada lēmuma 9. pantu, tiklīdz Padome šajā sakarā ir pieņēmusi lēmumu, dalībvalstīm ir jāveic vajadzīgie pasākumi saskaņā ar valsts tiesībām, lai nodrošinātu, ka attiecībā uz jaunajām vielām tiek piemēroti kontroles pasākumi un kriminālsodi.

8. Prasības apvienotajās lietās C-317/13 un C-679/13 attiecas uz lēmumiem⁴, ko Padome ir pieņēmusi, pamatojoties uz 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu.

2) Pirmais īstenošanas lēmums

9. Pirmais īstenošanas lēmums attiecas uz 4-metilamfetamīnu, kas ir sintētisks ciklā metilēts amfetamīna atvasinājums. Lēmuma preambulā ir teikts, ka tas ticis pieņemts, pamatojoties uz LESD un 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu.

3 — Padomes 2005. gada 10. maija Lēmums 2005/387/TI par informācijas apmaiņu, riska novērtējumu un kontroli attiecībā uz jaunām psihoaktīvajām vielām (OV L 127, 32. lpp.).

4 — Padomes 2013. gada 7. marta Lēmums 2013/129/ES par kontroles pasākumu piemērošanu 4-metilamfetamīnam (OV L 72, 11. lpp.; turpmāk tekstā – “pirmais īstenošanas lēmums”) un Padomes 2013. gada 7. oktobra Īstenošanas lēmums par kontroles pasākumu piemērošanu vielai 5-(2-aminopropil)indols (OV L 272, 44. lpp.; turpmāk tekstā – “otrais īstenošanas lēmums” vai abi kopā – “apstrīdētie īstenošanas lēmumi”).

3) Otrais īstenošanas lēmums

10. Otrais īstenošanas lēmums attiecas uz sintētisku indola atvasinājumu, kuram var būt halucinogēna iedarbība. Tāpat kā pirmā īstenošanas lēmuma gadījumā šī lēmuma preambulā ir norādīts, ka tas ticis pieņemts, pamatojoties uz LESD un 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu.

4) VIS⁵ lēmums

11. VIS lēmums⁶ tika pieņemts, pamatojoties uz Līguma par ES redakciju pirms Lisabonas līguma, it īpaši tā 30. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 34. panta 2. punkta c) apakšpunktu. Līdzīgi 2005. gada lēmumam VIS lēmums tādējādi tika pieņemts, pamatojoties uz trešo pilāru, un attiecas uz policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās.

12. VIS ir sistēma datu apmaiņai starp dalībvalstīm. Viens no skaidri paziņotiem sistēmas mērķiem ir palielināt iekšējo drošību un apkarot terorismu. Lai nodrošinātu šī mērķa sasniegšanu, Padome uzskatīja par nepieciešamu piešķirt piekļuvi VIS datiem noteiktām dalībvalstu iestādēm, kas ir atbildīgas par iekšējo drošību, kā arī Eiropalam. Šajā ziņā VIS lēmums tika pieņemts kā papildinājums VIS regulai⁷.

13. Ņemot vērā piekļuves sistēmas izveides sarežģītību, tika nolemts, ka VIS lēmums stāsies spēkā vēlākā datumā, kuru noteiks Padome. Tādējādi VIS lēmuma 18. panta 2. punktā ir teikts, ka lēmums stāsies spēkā datumā, kuru noteikts Padome, tiklīdz Komisija būs informējusi Padomi, ka VIS regula ir stājusies spēkā un ir pilnībā piemērojama.

5) Lēmums par spēkā stāšanās datumu

14. Prasība lietā C-540/13 attiecas uz lēmumu⁸, kuru pieņēmusi Padome, lai noteiktu VIS lēmuma piemērošanas datumu.

15. Pēc informācijas saņemšanas no Komisijas par to, ka VIS regula ir pilnībā piemērojama, Padome pieņēma Lēmumu par spēkā stāšanās datumu, pamatojoties uz LESD un VIS lēmuma 18. panta 2. punktu. Saskaņā ar Lēmuma par spēkā stāšanās datumu 1. pantu VIS lēmumam bija jāstājas spēkā 2013. gada 1. septembrī.

II – Tiesvedība un prasījumi

16. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2013. gada 8. oktobra un 2014. gada 28. aprīļa rīkojumiem Austrijas Republikai tika atļauts iestāties lietās C-317/13 un C-679/13 Padomes atbalstam. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2014. gada 27. marta rīkojumu šīs abas lietas mutvārdu procesā un galīgā sprieduma pasludināšanai tika apvienotas.

5 — Vīzu informācijas sistēma. VIS tika izveidota ar Padomes 2004. gada 8. jūnija Lēmumu 2004/512/EK, ar ko izveido Vīzu informācijas sistēmu (VIS) (OV L 213, 5. lpp.).

6 — Padomes 2008. gada 23. jūnija Lēmums 2008/633/TI par izraudzīto dalībvalstu iestāžu un Eiropola piekļuvi Vīzu informācijas sistēmai (VIS) konsultāciju nolūkos, lai novērstu, atklātu un izmeklētu teroristu nodarījumus un citus smagus noziedzīgus nodarījumus (OV L 218, 129. lpp.).

7 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 767/2008 par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vizām (VIS regula) (OV L 218, 60. lpp.).

8 — Padomes 2013. gada 22. jūlija Lēmums 2013/392/ES, ar ko nosaka dienu, kad stājas spēkā Lēmums 2008/633/TI par izraudzīto dalībvalstu iestāžu un Eiropola piekļuvi Vīzu informācijas sistēmai (VIS) konsultāciju nolūkos, lai novērstu, atklātu un izmeklētu teroristu nodarījumus un citus smagus noziedzīgus nodarījumus (OV L 198, 45. lpp.; turpmāk tekstā – "Lēmums par spēkā stāšanās datumu").

A – *Apvienotās lietas C-317/13 un C-679/13*

17. Šajās prasībās Parlamenta prasījumi Tiesai ir šādi:

- atcelt attiecīgos īstenošanas lēmumus;
- saglabāt šo lēmumu tiesiskās sekas tik ilgi, kamēr šie akti netiek aizstāti ar jauniem tiesību aktiem, kas pieņemti paredzētajā kārtībā, un
- piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

18. Padomes – kuru atbalsta Austrijas Republika – prasījumi Tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt;
- noraidīt iebildi par prettiesiskumu⁹, kas izvirzīta attiecībā uz 2005. gada lēmumu, kā nepieņemamu vai vismaz nepamatotu;
- piespriest Parlamentam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, un
- pakārtoti, gadījumā, ja Tiesa atcels attiecīgos īstenošanas lēmumus, saglabāt šo lēmumu tiesiskās sekas tik ilgi, kamēr tie netiks aizstāti ar jauniem tiesību aktiem.

B – *Lieta C-540/13*

19. Šajā prasībā Parlamenta prasījumi Tiesai ir šādi:

- atcelt Lēmumu par spēkā stāšanās datumu;
- saglabāt lēmuma tiesiskās sekas tik ilgi, kamēr tas netiek aizstāts ar jaunu tiesību aktu, kas pieņemts saskaņā ar paredzēto kārtību, un
- piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

20. Padomes prasījumi Tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt kā nepieņemamu vai vismaz nepamatotu;
- piespriest Parlamentam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, un
- pakārtoti, gadījumā, ja Tiesa atcels Lēmumu par spēkā stāšanās datumu, saglabāt šī lēmuma tiesiskās sekas tik ilgi, kamēr tas netiks aizstāts ar jaunu tiesību aktu.

C – *Apvienotās lietas C-317/13 un C-679/13 un lieta C-540/13*

21. Parlaments un Padome iesniedza mutvārdu paskaidrojumus visām trīs izskatāmajām lietām kopīgajā 2014. gada 5. novembra tiesas sēdē.

⁹ — Parlaments pakārtoti apgalvo, ka 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punkts ir nederīgs sekundārais juridiskais pamats. Savā atbildes rakstā Padome interpretē šo iebildumu kā iebildi par prettiesiskumu LESD 277. panta izpratnē. Kaut arī Padome neizvirza konkrētus prasījumus šajā sakarā lietā C-540/13, tā izvirza līdzīgu argumentu attiecībā uz VIS lēmumu savos pamata apsvērumos minētajā lietā.

III – Analīze

A – Sākotnējie jautājumi

1) Lietas dalībnieku galvenie argumenti

22. Apvienotajās lietās C-317/13 un C-679/13 Parlaments apstrīd aplūkojamā īstenošanas lēmuma tiesiskumu, apgalvojot, ka katrā lietā Padome ir izmantojusi nepareizu juridisko pamatu. Savukārt lieta C-540/13 attiecas uz lēmumu, ar kuru Padome, rīkojoties saskaņā ar VIS lēmuma 18. panta 2. punktu, noteica minētā lēmuma spēkā stāšanās datumu. Arī šajā lietā Parlaments apstrīd lēmuma tiesiskumu, vēlreiz atsaucoties uz nepareiza juridiskā pamata izmantošanu.

23. Neraugoties uz acīmredzamajām atšķirībām, visas trīs lietas ir cieši saistītas. Tas tā ir ne tikai tāpēc, ka visās trijās lietās apstrīdētais lēmums ir balstīts uz lēmumu, kas pieņemts uz agrākā trešā pīlāra pamata. Visās trijās lietās abas puses ir iesniegušas arī gandrīz identiskus argumentus.

24. Šajā brīdī man ir jānorāda, ka Parlamenta rakstveida apsvērumi nav skaidri un precīzi. Neraugoties uz to, es no rakstveida apsvērumiem un tiesas sēdē izvirzītajiem argumentiem secinu, ka Parlaments savu prasību pamatošanai būtībā atsaucas uz diviem tiesību pamatiem. Pirmkārt, tas apgalvo, ka Padome ir izmantojusi nepareizu juridisko pamatu, lai pieņemtu apskatāmo īstenošanas lēmumu, kā arī lēmumu par spēkā stāšanās datumu. Pēc Parlamenta uzskata, Padome ir atsaukusies uz atceltu juridisko pamatu vai, alternatīvi, uz nederīgu sekundāro juridisko pamatu. Otrkārt, šādi rīkojoties, Padome ir izmantojusi tādu lēmumu pieņemšanas procedūru, kas nebija paredzēta LESD¹⁰.

25. Šajā ziņā Parlaments apgalvo, ka, kaut arī Lēmumu 2013/129, 2013/496 un 2013/392 (turpmāk tekstā kopā – “apstrīdētie lēmumi”) juridiskie pamati ir identificēti ar vispārēju atsauci uz LESD un ar konkrētu atsauci, pirmajos divos gadījumos – uz 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu un trešajā gadījumā – uz VIS lēmuma 18. panta 2. punktu, patiesībā apstrīdētie lēmumi ir balstīti uz LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunktu¹¹. Ņemot vērā faktu, ka LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkts tika atcelts līdz ar Lisabonas līguma spēkā stāšanos, apstrīdētie lēmumi līdz ar to saskaņā ar Parlamenta uzskatu ir balstīti uz nepareizu juridisko pamatu. Konkrētāk, Parlaments apgalvo, ka ne 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punkts, ne VIS lēmuma 18. panta 2. punkts nevar tikt izmantots kā juridiskais pamats attiecībā ne uz vienu no apstrīdētajiem lēmumiem.

26. Saskaņā ar Parlamenta apgalvoto LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkta atcelšanas loģiskās sekas ir tādas, ka sekundāro tiesību aktu pasākumi, kas uz šīs normas pamata paredz īstenošanas lēmumu pieņemšanu, vairs nevar tikt piemēroti. 36. protokola 9. pants, kā uzskata Parlaments, neietekmē šo analīzi. Tā kā šī pārejas norma ir izņēmums no LESD paredzētajām vispārīgajām normām, tā ir jāinterpretē šauri.

27. Padome, kuru apvienotajās lietās C-317/13 un C-679/13 atbalsta Austrijas valdība, tam nepiekrīt. Tā apgalvo, ka apstrīdētie lēmumi varētu pamatoti tikt balstīti, ja nepieciešams, uz 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu vai VIS lēmuma 18. panta 2. punktu, lasot tos kopā ar 36. protokola 9. pantu.

10 — Neraugoties uz trijās lietās izvirzīto pamatu līdzību, šie pamati ir izvirzīti apgrieztā secībā lietā C-679/13 un C-540/13, salīdzinot ar lietu C-317/13. Parlaments iebilst pret izmantoto procedūru, ņemot vērā, ka saskaņā ar normām, kas bija spēkā pirms Lisabonas līguma spēkā stāšanās, Padomei, kad tā pieņēma lēmumus saskaņā ar trešo pīlāru, atbilstoši LES 39. pantam bija jāapspriežas ar Parlamentu.

11 — Ar LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunktu Padomei bija piešķirtas pilnvaras ar kvalificētu balstu vairāku noteikt pasākumus, kas nepieciešami, lai ES līmenī īstenotu ar LES VI sadaļas mērķiem saderīgus lēmumus, izslēdzot jebkādu tādu dalībvalstu tiesību aktu un regulu tuvināšanu, kas pieņemtas saskaņā ar šo normu.

28. Turklāt rakstveida procedūras beigās bija ievērojama nenoteiktība par to, vai arī Parlaments pakārtoti ir izvirzījis iebildi par prettiesiskumu attiecībā it īpaši uz 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu un VIS lēmuma 18. panta 2. punktu. Šo apjukumu veicināja garas diskusijas abu lietas dalībnieku rakstveida apsvērumos gan par šī iebilduma pieņemamību, gan būtību¹². Tomēr tiesas sēdē Parlaments sniedza paskaidrojumus, paziņojot, ka tas neapšaubā pamatlēmumu (vai to daļu) tiesiskumu kā tādu. Tas tikai apgalvoja, ka LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkta un 39. panta atcelšanas rezultātā 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punkts un VIS lēmuma 18. panta 2. punkts vairs nevar tikt izmantoti, lai pieņemtu apstrīdētos lēmumus: pēc tā uzskata, šo normu izmantošana šajā nolūkā nozīmētu nepareiza sekundāra juridiskā pamata, kas nav paredzēts LESD, izmantošanu.

2) Galvenie apsvērumi šajās lietās

29. Šajās lietās Tiesai tiek lūgts lemt par jautājumiem, kuriem ir neapšaubāma konstitucionāla nozīme. Šie jautājumi skar ES institucionālo sistēmu un institucionālā līdzsvara principu, kas ir ES konstitucionālās arhitektūras stūrakmens¹³. Konkrētāk, izskatāmā lieta izvirza nebijušu institucionālo jautājumu, kas izriet no sarežģījumiem, kādi raksturīgi vecā starpvaldību trešā pilāra, kas regulā krimināltiesības un policijas sadarbību, “pielāgošanai Lisabonas līgumam”.

30. Atšķirībā no Šengenas *acquis*, kas Eiropas Savienības juridiskajā un institucionālajā sistēmā tika integrēts, neizmantojot jebkādus īpašus pārejas pasākumus¹⁴, trešā pilāra pielāgošanu Lisabonas līgumam desmit gadus vēlāk bija paredzēts veikt daudz pakāpeniskāk. To precīzi ilustrē fakts, ka LESD tagad ir ietverti speciāli pārejas noteikumi attiecībā uz aktiem, kas pieņemti saskaņā ar trešo pilāru. 36. protokola 9. pantā ir paredzēts viens no šiem noteikumiem.

31. Lai atrisinātu izskatāmās lietas, ir jānosaka 36. protokola 9. panta piemērošanas joma. Parlamenta celto prasību apstiprināšana vai noraidīšana ir atkarīga no šīs normas interpretācijas. Parlaments būtībā apgalvo, ka 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punkts un VIS lēmuma 18. panta 2. punkts nevar būt apstrīdēto lēmumu juridiskais pamats bez LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkta atbalsta. Pēc tā uzskata, bija jāpiemēro LESD tiesiskais regulējums un līdz ar to pastāvēja tikai divas iespējas šo lēmumu tiesiskai pieņemšanai.

32. Saskaņā ar pirmo iespēju, ja apstrīdētajos lēmumos tiktu regulēts būtisks regulējamās jomas aspekts, tad tie būtu jāpieņem saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kas apskatāmo īstenošanas lēmumu gadījumā būtu atbilstoši LESD 83. panta 1. punktam, bet Lēmuma par spēkā stāšanās datumu gadījumā – atbilstoši LESD 87. un 88. pantam. Saskaņā ar alternatīvo iespēju, ja apstrīdētie lēmumi

12 — Nenoteiktības cēloni faktiski var izsecināt no Padomes atbildes raksta lietā C-317/13. Padome ir interpretējusi argumentus, kurus Parlaments izvirzījis savā prasībā attiecībā uz šīm normām, kā iebildi par prettiesiskumu LESD 277. panta izpratnē. Tomēr Parlaments absolūti nav centies izskaidrot šo nenoteiktību ne savā atbildē, ne arī savos rakstveida apsvērumos. Tieši pretēji, Parlaments ir pastiprinājis nenoteiktību, sniedzot Tiesai plašus paskaidrojumus attiecībā it sevišķi uz iemesliem, kāpēc Parlamentam būtu jābūt tiesībām apstrīdēt 2005. gada lēmuma un VIS lēmuma (turpmāk tekstā abi kopā – “pamatlēmumi”) tiesiskumu.

13 — Lai iegūtu pārskatu par konstitucionālā principa par institucionālo līdzsvaru attīstību ES tiesību sistēmā, skat. Jacqué, J.-P., “The Principle of Institutional Balance”, 41(2004) *Common Market Law Review*, 383.–391. lpp. Skat. arī Curtin, D., “EU Constitution as Architecture – Separation of Powers in the Twenty-First Century”, no: Reestman, J.-H., Schrauwen, A., van Montfrans, M., un Jans, J., *De Regels en het spel – Opstellen over recht, filosofie, literatuur en geschiedenis aangeboden aan Tom Eijbouts*, TMC Asser Press, Hāga, 2011, 123.–133. lpp., kā arī 126. un nākamās lpp. Attiecībā uz principa agrīnu izvērtēšanu judikatūrā skat. spriedumu *Meroni*/Augstā iestāde (9/56, EU:C:1958:7).

14 — Tas tika izdarīts pēc Amsterdamas līguma parakstīšanas 1999. gada 1. maijā. Šajā kontekstā Padomei bija jāizveido saraksts ar Šengenas noteikumu, kuri veido *acquis*, elementiem, nosakot katram no šiem elementiem atbilstošu juridisko pamatu Līgumos (EK līgumā vai Līgumā par Eiropas Savienību). Tas tika izdarīts ar Padomes 1999. gada 20. maija Lēmumu 1999/435/EK par Šengenas *acquis* definīciju, lai atbilstīgi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma un Līguma par Eiropas Savienību attiecīgajiem noteikumiem noteiktu tiesisko bāzi visām normām un lēmumiem, kas veido Šengenas *acquis* (OV L 176, 1. lpp.), un ar Padomes 1999. gada 20. maija Lēmumu 1999/436/EK, ar ko atbilstīgi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma un Līguma par Eiropas Savienību attiecīgajiem noteikumiem nosaka tiesisko bāzi visām normām un lēmumiem, kas veido Šengenas *acquis* (OV L 176, 17. lpp.).

regulētu nebūtiskus aspektus, tad pamatlēmumi būtu jāgroza (saskaņā ar procedūrām, kas paredzētas iepriekš minētajās LESD normās), precizējot, vai, pieņemot apstrīdētos lēmumus, konkrētajā gadījumā ir jāizmanto deleģēti vai īstenošanas akti saskaņā ar LESD 290. un 291. pantu¹⁵. Neatkarīgi no tā, vai tiktu izmantota pirmā vai alternatīvā iespēja, Parlaments rīkotos kā viens no likumdevējiem.

33. Savukārt Padome apgalvo, ka tā – konkrēti, pamatojoties uz 36. protokola 9. pantu, – ir pilnvarota turpināt noteikt (īstenošanas) pasākumus, pamatojoties uz tiesību aktiem, attiecībā uz kuriem ir piemērojams 36. protokola 9. pants, un ka tas tā būs tik ilgi, kamēr šie akti netiks atcelti, anulēti vai grozīti.

34. Te ir nepieciešams būtisks precizējums. Parlaments norāda, ka apstrīdētie lēmumi patiesībā varētu nebūt īstenošanas pasākumi, jo šie lēmumi varētu tikt uzskatīti par tādiem, kas regulē būtiskus aspektus regulējamajā jomā¹⁶. Es tā neuzskatu 52.–55. punktā minēto iemeslu dēļ.

35. Lai kā tas būtu, nošķiršanai, kādu Tiesa veic judikatūrā attiecībā uz būtiskiem un nebūtiskiem aspektiem¹⁷, nekādā ziņā nav nozīmes izskatāmajās lietās. Tas tā ir tāpēc, ka piedāvātās 36. protokola 9. panta interpretācijas rezultātā, kas ir izskaidrota tālāk tekstā, apstrīdētie lēmumi neietilpst vispārējā LESD piemērošanas jomā. Līdz ar to nav jāpēta dziļāk divas iepriekš minētās iespējas.

36. Tādējādi es aplūkošu jautājumus, kas izvirzīti šajās lietās, vispirms izvērtējot sīkāk 36. protokola 9. pantu. Pamatojoties uz piedāvāto 36. protokola 9. panta interpretāciju, es tālāk īsi izvērtēšu argumentus, kurus trīs lietās ir izvirzījuši lietas dalībnieki. Kā es centīšos parādīt – interpretējot 36. protokola 9. pantu, ir jāievēro nepieciešamība nodrošināt vienmērīgu un sakārtotu pāreju uz jauno institucionālo sistēmu.

B – 36. protokola 9. panta nozīme

1) Vai šī norma ir jāinterpretē šauri vai plaši?

37. Kā tas tika pieminēts jau iepriekš, 36. protokola 9. pantā ir paredzēts pārejas režīms tiesību aktiem, kas pieņemti uz Līguma par Eiropas Savienību, tā redakcijā, kāda bija spēkā pirms Lisabonas līguma, V un VI sadaļas pamata. Saskaņā ar šo normu šo aktu tiesiskās sekas paliek nemainīgas līdz brīdim, kamēr tie netiks atcelti, anulēti vai grozīti saskaņā ar Līgumiem. Lietas dalībnieki ir vienprātīgi, ka 9. pants ir piemērojams attiecībā uz pamatlēmumiem. Tomēr šeit vienprātība beidzas.

38. Parlaments apgalvo, ka 36. protokola 9. pants neietekmē tādu tiesību aktu kā apstrīdētie lēmumi, kas pieņemti pēc Lisabonas līguma spēkā stāšanās, likumību. Tas uzskata, ka šādu lēmumu pieņemšanas atbilstošais juridiskais pamats ir jānosaka, atsaucoties uz LESD paredzētajām vispārīgajām normām.

39. Līdz ar to Parlaments ierobežoti interpretē (kaut arī pats Parlaments apgalvo pretējo) 36. protokola 9. pantu, apgalvojot, ka šī norma kā izņēmums no vispārīgā noteikuma ir jāinterpretē šauri. Konkrētāk, tas apgalvo, ka 36. protokola 9. pants ir paredzēts, vienīgi lai nodrošinātu, ka tiesību akti, kas pieņemti saskaņā ar agrāko trešo pilāru, netiek automātiski atcelti, neraugoties uz Lisabonas līguma spēkā stāšanos. Šie akti (piemēram, ietvarlēmumi) turpina būt saistoši dalībvalstīm attiecībā uz

15 — Turklāt saskaņā ar alternatīvo variantu pamatlēmumi varēja tikt grozīti, arī iekļaujot, 2005. gada lēmuma gadījumā, normu par kontroles pasākumu piemērošanu jaunām psihotropām vielām vai, VIS lēmuma gadījumā, datumu, kurā šim lēmumam būtu jāstājas spēkā.

16 — Lai gan tiesas sēdē Parlaments bieži atsauca uz apstrīdētajiem lēmumiem kā īstenošanas pasākumiem.

17 — Attiecībā uz šo nošķiršanu judikatūrā skat., piemēram, spriedumu Parlaments/Padome (C-355/10, EU:C:2012:516, 64.–66. punkts). No minētā izriet, ka tādu noteikumu pieņemšana, kas skar būtiskus aspektus, nevar tikt deleģēta. Kā agrākas atsauces uz šo principu skat. spriedumus Parlaments/Komisija (C-156/93, EU:C:1995:238, 18. punkts un tajā minētā judikatūra), Parlaments/Padome (C-303/94, EU:C:1996:238, 23. punkts), *Söhl & Söhlke* (C-48/98, EU:C:1999:548, 34. punkts) un Parlaments/Padome (C-133/06, EU:C:2008:257, 45. punkts).

sasniedzamajiem mērķiem, neesot ar tiešu iedarbību. Tomēr Parlaments noraida ideju, ka normas, kas ir ietvertas 9. panta piemērošanas jomā ietilpstošajos tiesību aktos un ar kurām Padomei ir piešķirtas īstenošanas pilnvaras (kā tas ir 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punkta un VIS lēmuma 18. panta 2. punkta gadījumā), turpinās būt piemērojamas jaunajā konstitucionālajā sistēmā.

40. Turpretim Padome plašāk interpretē 36. protokola 9. pantu. Tā apgalvo, ka visas normas, kas ietvertas 9. panta piemērošanas jomā ietilpstošajos tiesību aktos, saglabā tiesiskās sekas, ieskaitot normas, kurās paredzēta īstenošanas pasākumu pieņemšana.

41. Protams, 36. protokola 9. pants nav gluži nepārprotams. Patiesībā tajā, no pirmā skata, nav nekā tāda, kas izslēgtu Parlamenta piedāvāto ierobežojošo interpretāciju vai šajā ziņā Padomes izvēlēto plašāko interpretāciju. Taču, kaut arī Parlamenta piedāvātā interpretācija nozīmētu ātru pāreju uz jauno sistēmu, manuprāt, tam būtu nesaprātīgas sekas.

2) Pakāpeniska pāreja uz jauno tiesisko regulējumu

42. Manuprāt, 36. protokola 9. pants ir jāinterpretē tā konteksta gaismā, kā arī, konkrētāk, ņemot vērā tā visaptverošo mērķi. Patiešām, lai gan pārejas noteikumiem var būt vairāki un dažādi mērķi, es teiktu, ka to mērķis parasti ir nodrošināt kārtīgu un saskaņotu pāreju uz jauno sistēmu¹⁸. Konkrētajā šīs lietas kontekstā es domāju, ka 36. protokola 9. pants ir jāsaprot kā instruments, kas paredzēts, lai nodrošinātu vienmērīgu pāreju no vienas sistēmas uz otru.

43. Lai gan jaunie noteikumi neapšaubāmi var radīt būtiskas pārmaiņas jebkādā tiesību sistēmā, pārejas noteikumu kā tādu pastāvēšana šajā kontekstā, manuprāt, norāda uz to, ka Lisabonas līguma izstrādātāji nebija aizmirsuši par grūtībām, kādas var rasties pārkārtošanās procesā. Tas ir skaidri parādīts Līgumiem pievienotajā 50. deklarācijā¹⁹. Šajā deklarācijā iestādes ir aicinātas *censties* pieņemt – atbilstošos gadījumos un *cik vien iespējams* piecu gadu laikā, kā tas ir minēts 36. protokola 10. panta 3. punktā, – tiesību aktus, kas groza vai aizstāj iepriekš pastāvošos trešā pilāra tiesību aktus²⁰.

44. Tādējādi deklarācijā likumdevējs ir skaidri mudināts veikt nepieciešamos pasākumus, lai līdzsvarotu agrākos trešā pilāra pasākumus ar jauno tiesību sistēmu. Tomēr, manuprāt, šī deklarācija, skatot to kopā ar 36. protokola, ar kuru tiek saglabātas saskaņā ar trešo pilāru pieņemto tiesību aktu tiesiskās sekas (nenorādot īpašus terminus), 9. pantu, norāda uz to, ka 36. protokola 9. pants ir paredzēts ar mērķi nodrošināt pāreju no vecās starpvaldību sistēmas uz vispārējo ES tiesību sistēmu cik drīz vien iespējams, vienlaikus atzīstot likumdošanas procesa ierobežojumus un īpašās iezīmes. Protams, ja Lisabonas līguma izstrādātāji būtu vēlējušies nodrošināt, lai pārejas process tiktu pilnībā pabeigts konkrētā termiņā, tad 9. pantā (līdzīgi kā, piemēram, 10. pantā) nešaubīgi būtu norādīts termiņš šajā sakarā.

45. Tāpēc, manuprāt, lai pareizi interpretētu 36. protokola 9. pantu, ir jāņem vērā īpašie apstākļi, kuru rezultātā notika trešā pilāra pielāgošana Lisabonas līgumam un policijas un tiesu sadarbības krimināllietās iekļaušana plašākā ES tiesību sistēmā. Protams, pārejas noteikumi, nenoliedzami, ir vēl svarīgāki tad, kad notiek izmaiņas konstitucionālajā arhitektūrā. Šajā kontekstā ir skaidrs, ka tādu

18 — Runājot par kontekstu saistībā ar jaunu dalībvalstu pievienošanu Eiropas Savienībai, pārejas pasākumu piemērošana šīm dalībvalstīm ir radījusi plašu judikatūru. Šādā situācijā vispārējais pārejas pasākumu mērķis ir atvieglot pāreju no pastāvošā režīma jaunajās dalībvalstīs uz režīmu, kāds izriet no ES tiesību piemērošanas. Skat., piemēram, spriedumus *Danisco Sugar* (C-27/96, EU:C:1997:563), *Weidacher* (C-179/00, EU:C:2002:18), Parlaments/Padome (C-413/04, EU:C:2006:741) un Polija/Komisija (C-336/09 P, EU:C:2012:386).

19 — Deklarācija attiecībā uz 36. protokola 10. pantu, kas pievienota Starpvaldību konferences, kura pieņēma Lisabonas līgumu, kurš tika parakstīts 2007. gada 13. decembrī, Nobeiguma aktam.

20 — 10. pants attiecas uz ES iestāžu attiecīgajām pilnvarām saistībā ar iepriekš pastāvošajiem trešā pilāra aktiem. 10. panta 1. punktā cita starpā ir noteikts, ka, ievērojot iepriekš pastāvošos trešā pilāra aktus, Tiesas pilnvaras paliek tādas pašas, kādas tās bija šī Līguma spēkā stāšanās brīdī. Atbilstoši 10. panta 2. punktam šāda akta grozīšana izbeidz speciālo režīmu, kas regulēja Tiesas jurisdikciju. Visbeidzot, 10. panta 3. punkts ierobežo 1. punktā minētā pārejas pasākuma piemērošanu laikā. Speciālais pārejas režīms beidza pastāvēt piecus gadus pēc Lisabonas līguma spēkā stāšanās, proti, 2014. gada 1. decembrī.

pārejas pasākumu, kādi ir paredzēti 36. protokolā, mērķis ir nodrošināt vienmērīgu pāreju uz jauno sistēmu (un nodrošināt noteiktu nepārtrauktību). Līdz ar to es uzskatu, ka pamatojums tādai normai kā 9. pants ir izvairīties no nevajadzīgiem traucējumiem tiesību aktu, kas pieņemti saskaņā ar tiesību sistēmu, kāda vairs nepastāv, piemērošanā.

46. Konkrētāk, 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktā Padomei ir piešķirta kompetence noteikt kontroles pasākumus attiecībā uz jaunām psihoaktīvām vielām. VIS lēmuma 18. panta 2. punktā Komisija ir pilnvarota noteikt datumu, kad VIS lēmums stāsies spēkā. Tādējādi abās normās Padomei ir piešķirtas (izpildu) pilnvaras. Pamatlēmumu pieņemšanas brīdī šī piešķiršana – kā apstiprina abi lietas dalībnieki – bija balstīta uz LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunktu. Lai gan teorētiski ir iespējams, tomēr ir grūti iedomāties, kā Parlaments var uzskatīt, ka jēdziens “tiesiskās sekas”²¹, kas ir minēts 36. protokola 9. pantā, attiecas tikai uz dažām, nevis visām tiesiskajām sekām, kādas ir attiecīgajiem tiesību aktiem. Saskaņā ar šo interpretāciju jēdziens “tiesiskās sekas” neattiektos uz sekām saistībā ar iespēju noteikt īstenošanas pasākumus, kādi nepieciešami, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar agrāko trešo pīlāru pieņemtie tiesību akti paliek spēkā, vai, kā tas ir VIS lēmuma gadījumā, lai faktiski nodrošinātu to piemērošanu.

47. Ir vērts uzsvērt, ka 9. pantā nav nošķirtas dažāda veida tiesiskās sekas. Šajā kontekstā es uzskatu par sevišķi pārliecinošu Padomes izvirzīto argumentu. Ja tiktu akceptēta ierobežotā (un savā ziņā selektīvā) Parlamenta interpretācija 36. protokola 9. pantam, tad tiktu paralizēti vairāki akti, kas pieņemti pirms Lisabonas līguma spēkā stāšanās un kas prasa pastāvīgu atjaunināšanu, lai tie varētu pildīt savu funkciju. Tas tā noteikti būtu gadījumā, ja 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punkts automātiski zaudētu iedarbību pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā. Arī VIS lēmuma piemērošanas datums tiktu ievērojami aizkavēts.

48. Tāpat ir svarīgi atcerēties, ka likumdevējam ir tikai ierobežotas iespējas, kad runa ir par jaunu tiesību aktu pieņemšanu (vai par pastāvošo tiesību aktu grozīšanu). Izvēle grozīt tiesību aktus, kas pieņemti uz agrākā trešā pīlāra pamata, ir politisks lēmums, un tādām tam arī būtu jāpaliek. 36. protokola 9. panta ierobežojoša interpretācija šajā ziņā nepamatoti ierobežotu likumdošanas procesu un likumdevēja izvēli attiecībā uz izvirzāmajiem priekšlikumiem. Rezultātā vienkārši tiktu izšķērdēti resursi²².

49. Protams, institucionālā līdzsvara princips ir ticis bieži izmantots, lai stiprinātu Parlamenta (sākotnēji tikai kā padomdevēja) lomu likumdošanas procesā²³. Taču ir pats par sevi saprotams, ka šis princips nevar tikt interpretēts tādējādi, ka tas netieši piešķir Parlamentam vairāk pilnvaru nekā citām iestādēm, nostādot pēdējās minētās neizdevīgākā situācijā²⁴. Galvenais ir tas, lai šis princips tiktu piemērots tādējādi, ka tas nodrošina pilnvaru sadales starp iestādēm, kā tas ir paredzēts Līgumā (un, kā tas ir šajā gadījumā, 36. protokola 9. pantā), ievērošanu.

50. No otras puses, ir grūti neatbalstīt ideju par Parlamenta iesaistīšanās palielināšanu tādu tiesību aktu pieņemšanā, kas ir saistīti ar agrāko trešo pīlāru. Minētais patiešām saskan ar pielāgošanas Lisabonas līgumam procesa vispārējo mērķi – palielināt demokrātisko kontroli šajā jomā²⁵.

21 — Citā kontekstā arī jēdzienu “lēmumi ar juridiskām sekām” Tiesa interpretēja plaši, lai tajā iekļautu starptautiskas organizācijas pieņemtas rekomendācijas. Skat. spriedumu Vācija/Padome (C-399/12, EU:C:2014:2258, 56. un nākamie punkti).

22 — Deklarācijā Nr. 50 šis viedoklis ir atbalstīts, ņemot vērā, ka tajā iestādes ir aicinātas pēc iespējas līdzsvarot agrākā trešā pīlāra pasākumus ar jauno tiesisko regulējumu piecu gadu pārejas perioda laikā, kas ir piemērojams attiecībā uz 36. protokola 10. panta 1. punktu.

23 — Kā piemērus, kas iezīmē šo tendenci, skat., piemēram, spriedumus *Roquette Frères*/Padome (138/79, EU:C:1980:249) un *Parlaments/Padome* (C-70/88, EU:C:1990:217).

24 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Wybot* (149/85, EU:C:1986:310, 23. punkts).

25 — Skat., vispārīgāk runājot, spriedumu *Parlaments/Padome* (C-130/10, EU:C:2012:472, 81. punkts un tajā minētā judikatūra). Ne visiem ir šāds pozitīvs viedoklis par kontroli. Attiecībā uz kritiku skat. Charlemagne, “The will to power: The European Parliament would like you to know that it matters”, *The Economist*, 2014. gada 4. oktobris: “Bruņojies ar virspusēji pievilcīgu argumentu par to, ka Parlaments ir vienīgā iestāde, kas ir tieši atbildīga vēlētajū priekšā, Parlamenta pilnvaras pēdējo dažu desmitu gadu laikā ir palielinājušās. Tāpat kā bērns, kas saņem saldumu, katrs labums, ko viņš iegūst, tikai palielina viņa vēlmi iegūt vēl vairāk”.

51. Tomēr, kamēr apstrīdētais tiesību akts nav atcelts, anulēts vai grozīts, 36. protokola 9. pants turpina būt piemērojams kā *lex specialis* salīdzinājumā ar vispārējām LESD normām. Tas pats attiecas uz pilnvaru piešķiršanu Padomei, lai tā uz šo tiesību aktu pamata pieņemtu lēmumus.

3) Kas ir uzskatāms par grozījumu?

52. Protams, varētu apgalvot (kā to dara Parlaments, pieminot jautājumu bez sikākas analīzes), ka apstrīdētie lēmumi – it īpaši Lēmums par spēkā stāšanās datumu – ir uzskatāmi par pamatlēmumu grozījumiem. Ja tas tā būtu, tad būtu jāpiemēro LESD noteikumi.

53. Šāds uzskats nozīmētu ārkārtīgi plašu izpratni par to, kas ir grozījums. Būtībā tas nozīmētu, ka jebkurš (īstenošanas) pasākums – kas tiesiskuma nolūkā ir balstīts uz tiesību aktu, kurš ir saistīts ar agrāko trešo pilāru un attiecībā uz kuru *a priori* ir piemērojams 9. pants –, kas pieņemts pēc Lisabonas līguma spēkā stāšanās, varētu tikt uzskatīts par attiecīgā pamataakta grozījumu²⁶.

54. Pirmkārt, runājot par aplūkojamajiem īstenošanas lēmumiem, tie, manuprāt, neietekmē izvēli attiecībā uz politikām, kas ir saistītas ar tādas informācijas apmaiņas un risku novērtēšanas sistēmas ieviešanu saistībā ar jaunām psihoaktīvām vielām, kura ir paredzēta 2005. gada lēmumā. Šie lēmumi drīzāk nodrošina, ka 2005. gada lēmums tiek efektīvi piemērots attiecībā uz jaunatklātām vielām. Lai gan ar apskatāmajiem īstenošanas lēmumiem tiek paplašināta 2005. gada lēmuma piemērošana, attiecinot to arī uz jaunām vielām, ar tiem nekādi netiek grozīta ar šo lēmumu izveidotā sistēma.

55. Otrkārt, runājot par lēmumu par spēkā stāšanās datumu, ir jāatzīmē, ka VIS lēmuma piemērošanas datuma noteikšana neietekmē VIS lēmuma saturu pēc būtības vai šī lēmuma faktisko stāšanos spēkā. Šis lēmums stājas spēkā jau 2008. gadā kā daļa no pasākumu kopuma, kas ietver arī VIS regulu. Šajā ziņā atšķirībā no spēkā stāšanās datuma piemērošanas datuma noteikšana ir vienīgi izpildes pasākums, kas paredzēts ar mērķi nodrošināt šī lēmuma pilnīgu piemērošanu visā Eiropas Savienībā.

56. Ņemot vērā šos apsvērumus, es novērtēšu lietas dalībnieku izvirzītos argumentus attiecībā uz apstrīdēto lēmumu juridiskajiem pamatiem.

C – Apstrīdēto lēmumu juridiskie pamati

57. Lietas dalībniekiem, nedaudz pārsteidzoši, ir domstarpības ne tikai par izmantoto juridisko pamatu tiesiskumu, bet arī par apstrīdēto lēmumu juridiskajiem pamatiem kā tādiem. Tāpēc, pirms tiks novērtēts apstrīdēto lēmumu juridisko pamatu tiesiskums, vispirms ir jānoskaidro, uz kādiem pamatiem apstrīdētie lēmumi patiesībā tika pieņemti.

58. Parlamenta galvenais arguments ir tāds, ka apstrīdēto lēmumu juridiskais pamats faktiski ir atceltais LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkts. Kaut arī Padome šajā jautājumā nepiekrīt, abi lietas dalībnieki ir vienisprātis, ka LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkts nav pareizs juridiskais pamats apstrīdētajiem lēmumiem, jo tas tika atcelts Lisabonas līguma spēkā stāšanās brīdī saskaņā ar tā 1. panta 51. punktu. Pašreizējā konstitucionālajā sistēmā patiešām nav pārejas pasākuma, kas saglabātu atceltās normas tiesiskās sekas pārejas periodā. Tomēr lietas dalībnieki no šī konstatētā fakta ir izdarījuši ļoti atšķirīgus secinājumus.

26 — Tomēr es piekritu uzskatam, ka pat ar ļoti nelielu grozījumu (ciktāl to var faktiski uzskatīt par grozījumu) ir pietiekami, lai piemērotu jaunās tiesību normas. Attiecībā uz *de minimis* normas neesamību šajā kontekstā un problēmām saistībā ar grozījuma identificēšanas kritērijiem skat. Peers, S., 'Finally "Fit for Purpose"? The Treaty of Lisbon and the End of the Third Pillar Legal Order', no: Eeckhout, P., un Tridimas, T. (izd.), 27(2008) *Yearbook of European Law*, 47.–64. lpp., kā arī 55. un nākamās lpp.

59. Vispirms jāatzīmē, ka Tiesa sistemātiski izvērtē tiesību akta juridiskā pamata *tiesiskumu*, atsaucoties uz *elementiem, kas var tikt izsecināti no attiecīgā tiesību akta*. Tālāk, runājot par pienākumu skaidri norādīt ES pasākuma juridisko pamatu, Tiesa ir atzinusi, ka konkrēta Līguma noteikuma nenorādīšana nav automātiski uzskatāma par būtisku procesuālo prasību pārkāpumu, ciktāl pasākuma juridiskais pamats var tikt izsecināts no citām šī pasākuma daļām²⁷.

60. Šajā sakarā *apstrīdētajos* lēmumos nav minēts ne LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkts, ne arī agrākais Līgums par ES (fakts, kas ir diezgan atšķirīgs no jautājuma, vai šī norma ir minēta *pamatlēmumos* un kādas tam varētu būt sekas attiecībā uz šo lēmumu tiesiskumu)²⁸. Apstrīdētajos lēmumos ir atsauce vienīgi uz atbilstošajām pamatlēmumu normām (konkrētajā gadījumā vai nu uz 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu, vai uz VIS lēmuma 18. panta 2. punktu) un uz LESD kā tādu.

61. Ņemot vērā iepriekš minēto Tiesas nostāju attiecībā uz tiesību akta juridiskā pamata tiesiskumu un to, ka apstrīdētajos lēmumos ir vienīgi atsauce uz atbilstošajām pamatlēmumu normām un LESD, man ir grūti saprast, kāda nozīme šajā sakarā ir LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunktam. Ar šo normu Padomei tikai *pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā* ir piešķirtas pilnvaras veikt pasākumus, lai nodrošinātu lēmumu, kas pieņemti uz šīs pašas normas pamata, īstenošanu Eiropas Savienībā. Taisnība, ka 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktā patiešām ir atsauce uz šo normu (savukārt VIS lēmuma 18. panta 2. punktā nav atsaucis). Tomēr pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā šī atsauce (vai tās neesamība) ir zaudējusi jebkādu nozīmi šajā analizē. Ņemot vērā, ka visi trīs apstrīdētie lēmumi tika pieņemti *pēc* Lisabonas līguma stāšanās spēkā, manuprāt, LESD ir vienīgais atbilstošais tiesiskais regulējums, kura ietvaros būtu novērtējams to tiesiskums (un Padomes pilnvaras tos pieņemt).

62. Šajā ziņā, šķiet, nav šaubu par faktiski izmantoto juridisko pamatu, lai pieņemtu apstrīdētos lēmumus, – kā tas ir norādīts katra lēmuma preambulā, attiecīgie īstenošanas lēmumi tika pieņemti, pamatojoties uz 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu un LESD, savukārt Lēmums par spēkā stāšanās datumu – uz VIS lēmuma 18. panta 2. punkta un LESD pamata.

63. Te man būtu jāaplūko Parlamenta arguments par to, ka atsauce uz LESD (kopumā) katrā ziņā ir pārāk vispārīga, lai to varētu uzskatīt par atbilstošu juridisko pamatu. Šāda neskaidra norāde radot tiesisko nenoteiktību.

64. Parasti tāda neprecīza atsauce uz Līgumu kā šajā gadījumā man liktu secināt, ka apstrīdētie lēmumi ir jāatceļ. Patiešām, izmantotā pamata skaidra nenorādīšana – kā to principā prasa Tiesa – ir grūti savienojama ar pilnvaru piešķiršanas principu²⁹. Tomēr šo lietu konkrētajā kontekstā es nevaru piekrist Parlamentam. Izņemot 36. protokola 9. pantu, neviena cita LESD norma šajā gadījumā nešķiet atbilstoša.

65. Lai gan Padome, protams, varēja ietvert atsauci uz 36. protokola 9. pantu, šīs atsaucis lietderība ir apšaubāma – pārejas normā patiešām ir paredzēta materiāla norma, kas varēja būt juridiskais pamats. Ar šo atsauci drīzāk tikai tiek saglabātas pie agrākā trešā pīlāra piederošo sekundāro tiesību aktu tiesiskās sekas līdz šo aktu atcelšanai, aizstāšanai vai anulēšanai. Šajā konkrētajā kontekstā tieši “sekundāro” juridisko pamatu dēļ – proti, 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punkta un VIS lēmuma 18. panta 2. punkta dēļ –, kas pamato vispārējo atsauci uz LESD, šī vispārējā atsauce uz Līgumu var tikt uzskatīta par pieņemamu.

27 — Skat. spriedumu Komisija/Padome (C-370/07, EU:C:2009:590, 56. punkts un tajā minētā judikatūra). Tiesa tomēr prasa šādu skaidru atsauci tad, ja tās neesamības gadījumā attiecīgajiem lietas dalībniekiem un Tiesai nav skaidrs, kāds tad precīzi ir juridiskais pamats.

28 — Kā minēts iepriekš, šo jautājumu lietas dalībnieki izvērtēja savos rakstveida apsvērumos, kaut arī vēlāk tiesas sēdē atklājās, ka Parlaments nevēlas apšaubīt pamatlēmumu vai to daļu tiesiskumu.

29 — Skat. spriedumu Komisija/Padome (EU:C:2009:590, 56. un nākamie punkti). Attiecībā uz pilnvaru piešķiršanas principu skat., piemēram, spriedumu Parlaments/Padome (C-403/05, EU:C:2007:624, 49. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī neseno viedokli (1/13, EU:C:2014:2303, 74. punkts).

66. Kā minēts iepriekš, ne 2005. gada lēmums, ne VIS lēmums līdz šim brīdim nav tikuši grozīti. Tāpēc fakts, ka apstrīdētajos lēmumos konkrētos gadījumos ir skaidra atsauce uz 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu, VIS lēmuma 18. panta 2. punktu un LESD kopumā, manuprāt, ir pietiekami norāde uz apstrīdēto lēmumu juridiskajiem pamatiem.

67. Ņemot vērā šo konstatējumu, iepriekš minētā 36. protokola 9. panta interpretācija būs izšķiroša attiecībā uz to, vai Padome varēja likumīgi pieņemt apstrīdētos lēmumus uz minētā pamata.

68. Ņemot vērā iepriekš 51. punktā piedāvāto interpretāciju, es nevaru piekrist Parlamenta nostājai attiecībā uz juridisko pamatu, kas tika izmantoti apstrīdēto lēmumu pieņemšanai, prettiesiskumu. Ņemot vērā manu pārliecību par to, ka idejai par vienmērīgu pāreju ir jābūt 36. protokola 9. panta interpretācijas pamatā, šī norma ir jāsaprot tādējādi, ka tā saglabā *visas* tiesiskās sekas tām normām, kas ir ietvertas tiesību aktos, kuri ietilpst minētā panta piemērošanas jomā. Tāpēc, kamēr nav tikuši grozīti pamatlēmumi, Padomei piešķirtās pilnvaras noteikt istenošanas pasākumus joprojām ir pilnībā spēkā. Citiem vārdiem, lai piemērotu ES vispārējās normas, būtu jāgroza pamatlēmumi. Tomēr tiesības piedāvāt šo aktu grozīšanu – vai, faktiski, aizstāšanu vai atcelšanu – paliek Komisijas priekšrocība. Kā es jau paskaidroju, manuprāt, apstrīdētie lēmumi nav uzskatāmi par pamatlēmumu grozījumiem 36. protokola 9. panta izpratnē.

69. Tāpēc es secinu, ka apstrīdētie lēmumi tika pieņemti, pamatojoties uz pareiziem juridiskajiem pamatiem.

70. Šajā ziņā būtu pietiekami vien ar secinājumu, ka šajās lietās celtās Parlamenta prasības būtu jānoraida kā nepamatotas. Pilnības labad es izteikšu šādus apsvērumus par diviem jautājumiem, par kuriem plaši diskutēja lietas dalībnieki šajā tiesvedībā, proti, par sekundārā juridiskā pamata izmantošanu un par faktu, ka nenotika konsultēšanās ar Parlamentu.

D – Citi jautājumi – sekundāra juridiskā pamata izmantošana un konsultēšanās ar Parlamentu

71. Tiesvedības laikā Parlaments vairākkārt sūdzējās par to, ka tas netika iesaistīts lēmuma pieņemšanas procesā, kam būtu bijis jānotiek saskaņā ar kārtību, kāda pastāvēja pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā, un saskaņā ar LESD vispārējo tiesisko regulējumu. Taču tiesas sēdē kļuva skaidrs, ka Parlaments nav lūdzis, lai tas tiktu iesaistīts konsultēšanās procesā, kura rezultātā tika pieņemti apstrīdētie lēmumi kā tādi. Arguments par nekonsultēšanos bija vienīgi veids, kā parādīt, ka lēmumu pieņemšanas procedūra, kādu izmantoja Padome, pieņemot apstrīdētos lēmumus, atšķīrās no tās, kāda pastāvēja pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā un kāda, pēc Parlamenta uzskata, bija jāizmanto Komisijai, lai pareizi piemērotu LESD tiesisko regulējumu³⁰.

72. Šajā situācijā īsumā ir jāatceras, ka līdz ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā tika atcelts LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkts un 39. pants. Kā norādīja abi lietas dalībnieki, šīs normas līdz ar to vairs nerada tiesiskas sekas un nevar tikt izmantotas kā kritēriji, lai noteiktu piemēroto apstrīdēto lēmumu pieņemšanas procedūru. Tāpēc – it īpaši *tempus regit actum* principa gaismā – ir gandrīz neiespējami apgalvot, ka pienākums konsultēties ar Parlamentu turpinātu pastāvēt ar LES 39. panta

30 — Skat. iepriekš 32. punktu.

starpniecību³¹. Tik daudz ir skaidrs. Tomēr pastāv ievērojama nevienprātība par to, vai agrākā Līguma par ES atcelšana nozīmē, ka 2005. gada lēmuma 8. panta 2. punkts un VIS lēmuma 18. panta 2. punkts tagad nav uzskatāmi par derīgiem sekundārajiem juridiskajiem pamatiem³², it īpaši tāpēc, ka šajās normās nav prasīta konsultēšanās ar Parlamentu³³.

73. Kā jau vairākkārt tika minēts iepriekš, fakts, ka LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkts tika atcelts, neietekmē īstenošanas pilnvaru piešķiršanu saskaņā ar 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punktu un VIS lēmuma 18. panta 2. punktu, un tas tā ir 36. protokola 9. panta dēļ. Šī norma saglabā šīs pilnvaras piešķiršo normu tiesiskās sekas, neraugoties uz konstitucionālā tiesiskā regulējuma, kura ietvaros tika pieņemts 2005. gada lēmums un VIS lēmums, atcelšanu.

74. Pat riskējot norādīt acīmredzamo, ir jāteic, ka šis tiesiskais regulējums tika aizstāts ar LESD. Tomēr 36. protokola 9. pants ir šī līguma neatņemama sastāvdaļa un tāpēc arī jaunā konstitucionālā regulējuma sastāvdaļa³⁴. Šī primāro tiesību norma ļauj Padomei turpināt izmantot īstenošanas pilnvaras, kas tai tikušas piešķirtas pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā, pārejas periodā saglabājot spēkā jebkādas piešķirtās īstenošanas pilnvaras. Ņemot vērā minētā 9. panta pastāvēšanu, 2005. gada lēmuma 8. panta 3. punkts un VIS lēmuma 18. panta 2. punkts nekādā ziņā nav uzskatāmi par tādu atkāpi no LESD noteikumiem, kuras rezultātā varētu runāt par nepareiziem sekundārajiem juridiskajiem pamatiem.

75. Protams, varētu apgalvo, ka pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā pastāvošais pienākums konsultēties, pamatojoties uz LESD 39. pantu, neizzūd tikai tāpēc vien, ka mainās konstitucionālais regulējums. Šī pienākuma turpināšanās būtu saderīga ar pielāgošanas Lisabonas līgumam procesa mērķi stiprināt Parlamenta iesaistišanos policijas un tiesu sadarbībā krimināllietās.

76. Tomēr es uzskatu, ka īpaša nozīme ir jāpiešķir 36. protokola 9. pantam, kurā vienkārši saglabātas esošo sekundāro tiesību instrumentu, kuri pieņemti uz agrākā trešā pīlāra pamata, tiesiskās sekas. Ņemot vērā, ka ne tikai šajā primāro tiesību normā, bet arī LESD kopumā nekas nav minēts par pienākumu konsultēties ar Parlamentu saistībā ar īstenošanas pasākumiem, kas tiek noteikti, pamatojoties uz agrāk piešķirtām pilnvarām, es neuzskatu par atbilstošu izsecināt šādu pienākumu no LESD. Vēl jo vairāk tas tā ir tāpēc, ka gan LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunkts, gan 39. pants tika atcelti saskaņā ar Lisabonas līguma 1. panta 51. punktu³⁵. Līdz ar to īstenošanas lēmumi, kas ir pieņemti, pamatojoties uz diviem trešā pīlāra aktiem, un 36. protokola 9. pants kā pagaidu pasākumi ir īpaši pasākumi, kas neprasa Parlamenta iesaistišanos to pieņemšanā.

77. Tāpēc es secinu, ka visas trīs prasības, kuras Parlaments cēlis apvienotajās lietās C-317/13 un C-679/13 un lietā C-540/13, ir jānoraida kā nepamatotas. Ņemot vērā šo secinājumu, nav vajadzības izskatīt abu lietas dalībnieku lūgumu attiecībā uz nepieciešamību saglabāt apstrīdēto lēmumu tiesiskās sekas līdz to aizstāšanai ar jauniem tiesību aktiem.

31 — Padome, kurai šajā ziņā Parlaments neiebilst, norāda, ka pirms Lisabonas līguma pieņemšanas lēmums, kas ir līdzīgs aplūkojamajiem īstenošanas lēmumiem, tika pieņemts vienīgi pēc tam, kad bija notikusi konsultēšanās ar Parlamentu saskaņā ar LES 39. pantu.

32 — Skat. spriedumu Parlaments/Padome (EU:C:2008:257, 54.–57. punkts). Šajā lietā Tiesa skaidri noraidīja iespēju izmantot tādu juridisko pamatu, kas groza Līgumos paredzētās procedūras.

33 — Attiecībā uz VIS lēmuma 18. panta 2. punktu Parlaments tālāk apgalvo, ka fakts, ka šajā normā nav skaidri formulēta balsošanas kārtība, nozīmē Līgumos paredzētās lēmumu pieņemšanas procedūras (šajā kontekstā, procedūras, kas ir paredzēta LES 34. panta 2. punkta c) apakšpunktā) grozīšanu.

34 — Skat. LESD 51. pantu.

35 — Tas pats vērtējums attiecas uz jautājumu par balsošanas noteikumiem (vai par to neesamību), kas paredzēti VIS lēmuma 18. panta 2. punktā, un iespējamo LES 34. pantā paredzēto balsošanas noteikumu domino efektu. Kamēr piešķirtās pilnvaras, kas paredzētas šajā sekundāro tiesību normā, paliek spēkā ar 36. protokola 9. panta starpniecību, tikmēr atbilstošajām balsošanas normām, kā norāda Padome, ir jābūt noteikumiem, kas ir paredzēti LES 16. panta 3. punktā. Saskaņā ar šo normu Padome lemj ar kvalificētu balsu vairākumu, ja vien Līgumos nav paredzēti citādi. Tāpat ir vērts norādīt, ka īpašiem pārejas noteikumiem ir piemērojama kvalificētā balsu vairākuma balsošanas kārtība. Šie noteikumi, kurus Padome piemēroja attiecībā uz Lēmumu par spēkā stāšanās datumu, ir ietverti 36. protokolā.

E – *Tiesāšanās izdevumi*

78. Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Visās trīs lietās Padome ir prasījusi atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, un tas ir jādara Parlamentam, jo tam spriedums ir nelabvēlīgs.

79. Saskaņā ar Reglamenta 140. panta 1. punktu dalībvalstis un iestādes, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Tāpēc Austrijas Republikai ir jāsedz savi tiesāšanās izdevumi pašai apvienotajās lietās C-317/13 un C-679/13.

IV – Secinājumi

80. Pamatojoties uz iepriekš minēto, es iesaku Tiesai nolemt šādi:

- noraidīt Parlamenta celtās prasības apvienotajās lietās C-317/13 un C-679/13 un lietā C-540/13;
- piespriet Parlamentam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, un
- piespriet Austrijas Republikai segt pašai savus tiesāšanās izdevumus.